

POAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

12. čisło

Budyšin, december 1976

Lětnik 26

Hrono za december 1976:
Jes. 58,7

Džěl sobu hlódnym swój chlěb a wjedź zahnatych do swojeje chěže!

Što wam do mysłow přindže, hdyž slyšće słowo „hody“? Štom, dobra jědz, swjate dny, dary? Na to husto najprjedy myslimy, a su to tež přijomne wěcy. Móžno pak tež, zo myslíće: Za toho abo tamneho hišće dyrbbju dar wobstarać, něšto wšak so hižo namaka. Ale mamy přeco prawy dar za praweho čłowjeka? Abo dari-my, dokelž so to tak sluša, bjeztoho zo sebi přemyslimy, što druhí woprawdže trjeba?

W lisće Jakuba čitamy:

Hdy byštaj bratr abo sotra nahaj byloj a nuzu měloj na wšědnej žiw-nosći a něchtó mjez wami by jimaj rjeknyl: Džítaj z měrom! Wokřewtaj so a najěstaj so! Wy pak njebyšće jimaj ničo dali, štož je čělu trjeba: Što by jimaj to pomhalo?

A w našim hronje so to tak praji: Džěl sobu hlódnym swój chlěb a wjedź zahnatych do swojeje chěže!

Potajkim: Dar ma woprawdžita pomoc za druhého być. Při tym njeńdže jenož wo naš hodowny dar. Při tym myslimy na wšitkich, kiž su pomocy potřebni — tež, hdyž nam ničo za našu pomoc dać njemóža. Mysli-my na tych, kiž hlód tradaja (su to znajmjeńša 375 mill. ludži; někotři mjenja samo, zo je jich 1 miliarda). Myslimy pak tež na tych, kiž njenamakaja swoje prawo, byrnjež řeči prawo za nich. Myslimy na tych, kiž su swoju eksistencu zhubili, na příklad přez zemjerženje, a tež na tych, kiž su živi kaž njewólnicy, dokelž su hinašejše rasy. Myslimy na tych, kiž su jeći, bjeztoho zo su něšto zleho skućili, a na tych, kiž domiznu ni-maja. Naše hrono nam praji: Staraj so wo nich a pomhaj jim. Nic jenož ze słowami, ale tež ze skutkom.

Nětko móže so prajić: To so tola w našich wosadach stawa. My smy přeco nahladnu sumu nazběrali w akciiji „Chlěb za swět“. Tež w zaštych měsacach smy woprowali za Waršaw-sku chorownju, a džakny wopor za Nutřkowne misionstwo je pola nas wosebje wulki. Derje, jeli to tak je — a tež w přichodze tak wostanje! A tola: Pjenjezy hišće njejsu chlěb za hlódného abo wuswobodženje za potłóčowaneho. Woni k tomu sobu pom-haja — ale je tež wjac nuzne. Je trjeba, zo z cylej wutrobu so wo toho staramy, kiž našu pomoc trjeba. A to nic jenož w dalokich krajach, ale tež pola nas; w našim susodstwje a pola našich znatych. A to nic jenož w ho-downym času!

Jiří Zejfart

Móžu sebi myslíć, zo ma nětko něchtó z nas wobmyslenje, zo chcu skutk na městno wěry stajić. Tomu pak tak njeje. Skutk pomocy potřeb-nemu je z wěru zwjazany kaž wu-dychanje z dychanjom. To rěka: Z wěry do Chrystusa přindže pomoc za blišeho. Skutk pomocy je znamjo našeje wěry. Tón, na kotrehož narodže-nje hody myslimy, je nam lubosć k blišemu prikazał a je tutu lubosć

nam wopokazał hač do smjerće, haj, wón je za naš puć na kříž šol. Džak tuteje lubosće, kiž smy wot njeho dóstali, damy druhim dale. A štož druhemu wopokazamy, to my Chry-stusej wopokazamy, přetož wón praji:

Štož sće sćinili jednomu z tutych mojich najmjeńšich bratrow, to sće mi sćinili.

Albert

Prëni króć w stolicy přëcelow

Warsawa, stolica Pólskeje, hłowne město našich lubych přëcelow. Dołho so hižom wjeselach na jëzbu do toho krasneho, mi hač dotal jenož z knihow znateho města. Wjele krasnosćow mje tam wabješe. W juliju 1976 bě nëtk tak daloko. Wjele Serbam znata swójb dr. Gajewského běše nas na nëkotre dny do Warszawy a Sochaćewa přeprosyla. Nócna jëzba bě rjana, byrnjež tež napinaca. Hač do Wrocławja dyrbjach stać. Čah bě natykany polny z turistami, zo so ani hibać njemóžachmy. Naši jëdžechu do Pólskeje, zo bychu susodny kraj wohladali, a Polacy wróćachu so dom. We Warszawje nas naša luba hosćičelka wutrobnje witaše a nas dowjedze do kofejownje dwórnišća, kotrež je scyła pod zemju a njedawno hakle natwarjena.

Nowočasný pomnik džëlaćerja we Warszawje při Palacu kultury

Potom najprjedy do Palasta kultury. Sćerpliwe a spróćniwje stupachmy 30 poschodow wysoko. Lifty njemóžachu z nawalom turistow doćinić. Nam však je znate, zo bu Warszawa w poslednjeje wójnje nimale doćista zničena, tuž so čím bóle wjeselach, wiđžo hač k horicontej lute nowe chëže, rjane, šëroke dróhi a naměsta, socialne a kulturne zarjady. Wosebita radosć je znowanatwarjeny kralowski hród — nic však hišće cyle dotwarjeny. Po pěkných wuskich hasach stareho města chodžo, wobhladachmy sej cyrkwyje a druge slawne twarjenja. Wšitko bëchu pólsky architektka po wobrazach wulkotnje znowa nastać dali, kaž bë to do fašistiskeho nadpada bylo. W tym je wiđžeć wulka lubosć pólskeho naroda k swojemu narodnemu herbstwu. Ja móžach wobkedžbować, kak so turiscá njezajimowachu jenož za Palast kultury, ale tež za Bože domy.

Na kóncu bohateho přënjeho dnja dowjezechu nas ze spëšnym Fiatom do Sochaćewa — na 50 km z boka Warszawy. Na wsach wiđzachmy, zo so tež tam wjele twari.

Hač do wječora pozdže mējachmy hišće wutrobnu bjesadu w kruhu lubych přëcelow.

Nazajtra — to džën bëše njedzela — džëchmy wëzo ze swojimi hosćičelemi do katolskeje Božeje služby do rjaneje, noweje a wulkeje cyrkwyje, hdžež je kóždu njedzelu 6 kemšow, jedne wosebje za mlodžinu. Jara so spodžiwach, zo kemšerjo žanych spëwarskich njemējachu, ale wšo z hłowu spëwachu — bjez pišćelow.

Tež we Łowiczu — město trochu poč tak wulke kaž Budyšin — bëštej wobë rjanej barokowej cyrkwi polne, polne kemšerjow. Štóż do tutoho města přiřdže, dyrbi sej cyle wëšće ludowy muzej wobhladać. Tam wiđžiš narodne drasty, stary rólniski grat, bohatstwo ornamentow na křinjach, kamorach, na platach a wšelkej pisanej nadobje. Pod holym njebjom je tam pólska wjes zańdženeje doby natwarjena, podobnje, kaž mamy to w Lëdach w Błotach. Pólscy pëolarjo so njespokojichu, swojim pilnym pomocnicam dać chëžku stróžbu štyriřóžkatu abo kulowatu, ale dachu swojim kolčam zajimawe a tež žortne figury pastyrjow, mjedwjedžow, starych babow a tak dale. Zawërnje wustojni rëzbarjo mjez wjesnym ludom!

We wsy Njeborowje je krasny barokowy hród wosrjedz rjaneho parka. Tam je zamëstnjeny džël Warszawskeho muzeja. Mobiliar ze wšelkich dobow móžeš tam wobdžiwac.

Želazowa Wola je něšto kaž pólske Mekka. Tam je so narodžil najslawniši pólski komponist Chopin (1810). Byrnjež je hižom z 39 lëtami (1849) wumřël, je tola swojemu lubemu pólskemu ludej zawostajil wulki sklad najrjënšich kompozicijow. Wëcywustojni wuchwaluja bohatstwo jeho melodijow, kotrež wobsahuja najcuniše a najbujniše, njemdre a tragiske. Wobhladajće sebi na wobrazu pomnik w Želazowej Woli. Njeje to, kaž by hudžbnik w sebi slyšal rjane, čiche hłosy? Wón keđžbliwje na nje poslucha, zo by je potom napišac móhl. Cyle hinašeho razu je pomnik za Chopina we Warszawskim parku. Tam wón sedži pod štomom, z kotrymž wichor zlé zachadža. Skoro čí je, kaž by slyšal jeho bolostne a rjekowske twórby.

Pólski lud lubuje Chopina a je horďy na njeho. Z prawom? Wón je tola z 20 lëtami hižo swoju ródnu domiznu wopušćil a so přesydlił do Parisa! Ja njewëm, što je jeho a pozdžišo tež mjez wjele druhimi Marju Curie-Sklodowsku pohnulo, wucahnyć z wótcneho kraja do francoskeje cuzby, zo byštaj tam sebi dobyłoj swëtdaloku slawu. M. Curie-Sklodowska je jako wëdomostnica dwójce (1903 a 1911) dostala Nobelowe myto. Wobëmaj a drje tež tym druhim je so po domiznje wutrobnje styskało. Čehodla to wšitko? Pólski lud bë tehdom rozdžëleny. Warszawa a wšón rańši džël kraja bë pod carsko-ruskim

Pomnik Chopina we Warszawskim parku

knjejstwom, kotrež bë za pólski narod čëžke. Tuž so wulcy duchojo w domiznje doma nječujachu, njemëjo praweje možnoty wuwiwanja. W tym bych ja wiđžala přičinu, zo pólscy narodowcy w cuzym kraju za swój lubowany lud džëlachu a čerpjachu.

Skoda, zo so njedzela tak spëšnje miny! Na wječor bëchmy k lubym přëcelam do Zajacec noweho domu přëprošeni. Serbske, pólske, čëske, slowakske a ukrainske pësnje spëwajo, čujachmy so mjez swojimi eku-meniskimi přëcelami kaž doma.

W najhorcyšim času bëchmy w Pólskej. Derje, zo móžachmy pëndzëlu trochu wotpočnyć. Ducej do Njepokolana pozastachmy w poliklinice za železnicarjow, hdžež naš luby hosćičel dr. med. Gajewski džëla. Nam so w derje zarjadowanych rumnosćach mjez přëčelnymi sotrami derje lubješe. W Njepokolanym wobhladachmy sej najprjedy „Sopku“. Po wašnju klankoweho džiwadta přëdštaji so

Skulptura z časa feudalizma we Warszawskim parku

Pomník Chopina při jeho ródnyh domje w Żelazowej Wóli

tam pólska historia a křižowy puć knjeza Jézusa Chrystusa. Potom zastupichmy do překrasnej cyrkwy, kiž sluša ke klóštrej Francyskanow. Najwažniši wšak běše za nas muzej wo žiwjenju a skutkowanju patera Maximiliana Kolbe, kiž je w fašistiskim koncentraciskim lěhwje Oświęcimje martrarsku smjerć počerpjel z tym, zo bě dobrowólnje na městno jednoho druhého — nana wjele džěci — stupil.

Wy, lubi pólsky přeceljo, mějće wulki džak za swoju hospodliwosć, za wšo rjane, zajimawe a wutrobu hnujace, štož smy pola was nazhonili a widželi!

W Budyšinje nas jako přeni serbski přecel serbsce postrowi. To bě nam lube witanje do lubeje domizny.

Angelika Chěžnikec,
studentka pedagogiki

Hodowny list Jana Husa na Prasku wosadu 1414

(póldra lěta pozdžišo, 6. 7. 1414, jeho spalichu)

Dokelž sym wot was džěleny, nje-možu wam předować. Lubosć pak, kotruž we wutrobje nošu, mje nući, zo bych wam tola něšto słowow prajił. A hlejće, moji najlubši, jedyn jandžel — a jeho powěsć plaći džensa runje tak — je pastyrjam rjekł: „Ja připowědam wam wulku radosć, kotraž so wšemu luděj dōstanje.“ Hnydom spěwaše syła jandželow: „Čeśc budž Bohu we wysokosći a na zemi měř mjeř čłowjekam, kotřiž su dobreje wole.“

To mějće w pomjatku, moji najlubši, přetož džensa je Bóh so čłowjek narodził, zo by so Bahu čeśc stala we wysokosći a na zemi měř mjeř mjeř čłowjekami dobreje wole.

Radujće so, přetož džensa je so njesměnje wažne džěčo narodžilo, zo by so Bohu we wysokosći čeśc stala a měř byl na zemi mjeř čłowjekami dobreje wole.

Radujće so, přetož džensa je so wujednał z Bohom a z jandželom, zo wujednał z Bohom a z jandželom, zo

by so Bohu we wysokosći čeśc stala a na zemi měř byl mjeř čłowjekami dobreje wole.

Radujće so, přetož džensa je so narodžil, kiž by hrěšnikow wumyl wot hrěcha a wuswobodžil z mocy djabola, jich wuchował před wěčneje smjerću a dobył jim wěčnu zbožnosć, zo by so Bohu we wysokosći čeśc stala a na zemi měř byl mjeř čłowjekami dobreje wole:

Radujće so z wulkej radosću, přetož nam je so džensa kral narodžil, zo by nam přinjesł njebjeske kralerstwo, biskop, zo by wudžělił wěčne žohnowanje, wótc přichodneho časa, zo by nas měl za swojich synow. Nam je so narodžil lubosćiwy bratr, mudry mišter, wěrný wjednik, sprawný sudnik, zo by so Bohu we wysokosći čeśc stala a na zemi měř byl mjeř čłowjekami dobreje wole.

Radujće so, hrěšnicy, zo je so Bóh jako měšnik narodžil, kotryž kóždemu pokutnemu jeho hrěchi wodawa, zo by so Bohu we wysokosći čeśc stala a na zemi měř byl mjeř čłowjekami dobreje wole.

Čicha nóc — swjata nóc

Slyšiš, duša, kuzlapolne zynki, kiž džens wšudžom zaklinča? Slyšiš čichi paćer mnohich, kiž so k njebju pozběha?

Zbožnik je k nam přišol dele a ma darow telko wzeł. Za nas wšěch je k zemi spěl, zo by kóždy pozdžěl měl.

Swjata nóc so rozlěha — w wšitkich domach statok ma. To je radosć hodowna potajneho poselstwa.

Kročmy w swjatej wěrje do domu Božeho a prošmy Boha Knjeza, kiž je nam daril wšo.

Ow Boža nóc, ty wěčnje swjata, budž z wjeselom do wšěch wutrobow, haj cyloh swěta zapřijata.

Pawoł Krječmar

Radujće so, přetož džensa je přišol njebjeski chlěb — to je Bóh sam — za jědž čłowjekow, zo by ze swojim swjatym čělom nasycił hlódnych, zo bychu měli měř na zemi.

Radujće so, zo je so njesmjertny Bóh narodžil, zo by smjertny čłowjek do wěčnosće žiwy byl.

Radujće so, zo bohaty Knjez wšeho měra w žlobje leži jako chudy, zo by nas wbohich wobohačil.

Radujće so, moji najlubši, zo je so dopjelniło, štož su profeca wěščili, zo by so Bohu we wysokosći čeśc stala a na zemi měř byl mjeř čłowjekami dobreje wole.

Radujće so, zo je so nam džěčo wšeje mocy narodžilo, zo je nam Syn wšitkeje mudrosće a lubosće daty, zo by so Bohu we wysokosći čeśc stala a na zemi měř byl mjeř čłowjekami dobreje wole.

Ow, moji najlubši, dyrbjata z toho wuńć mala radosć? Wulka zawěr- nje! Jandžel wšak praji: „Ja připow-

wědam wam w ulku radosć, kotraž so wšemu ludu dōstanje“, zo je so nam Wumožnik ze wšeje bědy narodžil, Zbožnik hrěšnikow, kral swojich swěrných. Nam je so troštar zrudnych narodžil, nam je Boži Syn daty, zo by naša radosć wulka byla. Čeśc budž Bohu we wysokosći a na zemi měř mjeř čłowjekami dobreje wole. A tajku dobru wolu, měř a radosć chcył džens narodženy Bóh tež nam dać. Amen. Přítel lidu

Zwotkel přindže hodowny štom?

Božodžěsćowy štom sluša k hodam do našich stwow. To njebě přeco a wšudžom tak. Přeni hodowny štom je 1605 w Strassburgu wobswědčeny, ale jenož we wosobnych a zemjanskich swójbach. Kak wuwice dale džěše a kak wón k nam přindže, nje-wěmy. Na kóždy pad bě a wosta najprjedy žadny! 1737 slyšimy wo tajkim štomje w Žitawje. We 18. lětstotku so dale rozpřestrě w městach a tež na wsach. Wyšnosć to pak rady njewidžeše. Po wukazu 30. junija 1813 bě w Sakskej zakazane, swjatki meje za pychu w cyrkwach a w chěžach a hody jědle, chójny a šmrěki za hodowne stwy pušćec. Tutón zakon dyrbjachu wokoło 1840 zaso zběhnyć, dokelž džěn a bóle dobywaše hodowny štom w domach, tež w cyrkwach a šulach a wosebje tež we wutrobach.

Čehodla pak su to sćinili? Kajki zmysl měješe to wšo? Někotři sebi mysla, zo je do dopomnjeće na prastare, germaniske, pohanske naložki. Tomu pak tak njeje. Přetož po lětstotkach so tajke njewobnowja. Jako wokoło 1600/1700 z tym započachu, chychu jenož na swjedženske wašnje domy a stwy wupyšić. Hakle pozdžišo je cyrkej tutón naložk symbolisce wukładowała. Za nju běše to znamjo štomu žiwjenja w paradizu. Tež jabłuka, kotrež bychu najprjedy tam pójsnyli, dyrbjachu na to poka- zać. Paradiziski staw je přez Chrystusowy narod zaso wobnowjeny. Zwisk z Bohom, kotryž běše so přez hrěšny pad zhubił, zaso wobsteji, kaž je tak rjenje wuprajene w hodownym kěrlušu:

Džens chwalce Boha, křescenjo, kiž swój stoł w njebju ma, zo wotamknje swoj' kralstwo, nam swojoh syna da.

Wón džensa durje wotewri nam k raju Božemu, tam cherub před nim njesteji. Čeśc Bohu samemu!

Pod hodownym štomom pak leža dary. Čłowjekokojo so mjeř sobu wobdaruja. Ale skónčnje chce a dyrbi to wšo symbolisce pokazać na najrjeńši a najlěpši dar: To je Jězus Chrystus sam. Zaso rěka w hodownym kěrlušu:

Swojoh Syna najlubšeho da nam Bóh za zhubjeného, čłowjeka zo by wón jeho, wumohl ze wšoh skaženja.

Hody w jastwje

Patorzicu wječor. Načolnik jastwa džěše hišće raz do jastwa kontrolować, zo by potom so móhl měrnje ze swojej swójbju za hodowne bldo sydnyc. Při wrotach jastwa dohlada so spodziwného scína. Tam na zemi do ruba zawita leži mała holca — snano 12 lět stara, chuda zwoblěkana a zmjerzla. Hdyž bě so zhrabala, rjekny: „Budźće tak dobry a...“ Wona pozběhny swoje wobličo a pokročowaše: „Ja bych chcyla swojeho nana widzieć. Tu njesu jemu něšto k hodam. Wjele wšak nimam. Wón rěka Jan H.“ Načolnik jastwa zmoršči čolo. Wón tutoho čłowjeka derje znaješe, jednoho z najhóršich ze wšěch jatych. Zmjerzlu holčku wza do swojeje kenclije a daše přiwjesć. Jana H. Jaty bórže přińdže. W jeho wobliču a pohladanju móžeše lědom něšto dobrego spóznać. Hač ma docyla wutrobu a někajke začuwanje? Z njeměrnym wočkom rozhladowaše so po kencliji. Wón wšitkich ludźi hidžeše. Na čas žiwjenja bě zasudzeny. Džěčo doběža k njemu, a sylzy so jemu ronjachu po licu. Jaty — nan so wróćo scáhny, njerjeknywši ani słowa. Džěčo tam steješe, hladaše na swój balik, kotryž w ruce dđeržeše, a praješe: „Nano, ja sym će chcyla widzieć. Džensa je tola patoržica. Ja sej myslach, zo tebje mój wopyt zwjeseli. Nje-móžeš so docyla wjace wjeselić?“

Hody! Ach, što by tón čłowjek dał za to, hdy by swobodny był. Jeho wobličo bě so nadobo změnilo, bě jasne a so blyšćeše. Holčka powědaše dale: „Ja sym cí něšto přinjesla. Wjace wšak njemóžach, dokelž sym w domje za chude džěći.“ Z třepotacymaj ručkomaj rozwiwaše balik, w kotrymž běše něšto swětlych włosow zwjazanych ze starym bančíkom. „Tole njemóžach nikomu dać hač jeno tebi. Ty sy tola Janka tak rady měł. Mačerka je nam husto powědała, zo...“

Muž padny na kolenje a zakrywaše sej mjezwočo z rukomaj. „Haj, sym jeho rady měł, jara rady“, rěčeše z plakacym hłosom. „Hdyž sym tež zlóstny, tak mam jeho tola lubo.“ — „To sym wědźala“, rjekny holčka a stupi bliže. „Horstka włosow budže cí čim drohotniša, dokelž Jank wjace žiwy njeje.“ — „Njeje žiwy!“ zawoła a sej zaso ruce před wobličo dđeržeše. „Mój synk wjace žiwy njeje?“ — „Před wosom njedzelemi je wumrěl w domje za chude syroty... Ja sym wostała sama. Ja na tebje, nanko, njezabudu. Njeh ludžo powědaja wo tebi, štož chcedža, ja mam će tola lubo. Ja wěrju, zo cí Bóh Knjez twój njeskutk woda. Wšědnje Boha prošu, zo by zaso z jastwa přišoł, zo bychy će pušćili a ty ze mnu bydlił. Hromadže budžemoj chodźić na row mačerki a Janka. Ja budu za tebje wšitko činić. Mam jenož hišće tebje, a ty sy mój nan.“ Nan scáhny džěčo k sebi a jo horco wokoši. Načolnik jastwa, kotryž bě swědk tuteje sceny, bě hnuty. W jeho wočomaj běchu sylzy.

Džowčićka za wotwjedženym nanom wołaše: „Ja wěm, zo so zaso widžimoj.“

To bě patoržica! Bjez hodowneho štoma! Bjez darow! Bjez swěčkow! W jastwje! A tola bě to krasna patoržica.

Přítel lidu, Vladislav Volný

Bóh darićel

Lětuši Serbski cyrkwinski dzeń steješe pod hesłom „Pój, wutroba, a wjesel so na darach Boha swojeho“. My wěmy, zo je to spočatk znateho, rjaného lětnjeho kěrlušja z pjera našeho wulkeho ewangelskeho basnika Pawoła Gerhardta, kotrehož 300. smjertniny njedawno mějachmy. My pak njesmy sebi w Njeswaćidle jenož dary lubeho lětnjeho časa před woći stajili, ale smy njebjeskeho Wótca chwalili jako Boha darićela po třoch artiklach křesćanskeje wěry. Do toho pak namaka so w Lutherowym katechizmje w džesać kaznjach Bóh jako tajki, kiž sebi něšto wot nas žada wospjet prajo: „Ty dyrbiš to a to a tamne njedyrbiš!“ A to so hodži, zo to najprjedy přińdže w našim katechizmje. To nas wobarnuje před wopačnej zmyslenosću, mjenujucy, zo njebychmy sebi myslili: My smy cí, kiž móžemy sebi wot Boha wšo a wšelake žadać. Tomu na žadyn pak tak njeje! Ně, nawopak: Bóh sebi něšto wot nas žada, našu wutrobu a našu poslušnosť.

To pak je jenož jedna strona bójskeho byća. Bóh tež dawa, nic jenož něšto, ale wjele, haj wšak wšitko. To nam najprjedy přeni artikl jasnje pokazuje w Božej stwórbje. Luther to w swojim wukładowanju wuraznje tak formuluje, zo je Bóh „mi čelo a dušu, woći, wuši a wšitke stawy, rozum a wšitke mysle dał a hišće zdđerži, k tomu drastu a črije, jědz a piće, chěžu a dwór, žonu a džěći, rolu a skót a wšo kubło“. To je jasne dosć prajene! W Ochranowskich heslach njedawno čitachmy: „Sto maš, štož njejsy dostal?“ (1. Kor. 4,7) A žnjowy džakny swjedžen běchmy tak spěwali: „Wšitke dobre dary džě mamy wot Boha!“ (Serbske spěwarske, č. 187) Boži dar je tež wšitke hnadne wodženje a wobarnowanje přez hory a doliny po puću žiwjenja.

Tengler, Praha

Michalska cyrkej w Budyšinje

Na skału wyše Sprjewje natwarjena je wona wuznamny džěl rjaného wobrazja města. W tutym rjenje wobnowjenym Božim domje chcemy 25. a 26. junija 1977 swój Serbski cyrkwinski dzeń swječić.

Dar druhého artikla so tež w kěrlušu jasnje wupraja. W třećej štućce hodowneho spěwa „Pójće česćić Jězom Chrysta“ rěka: „Swojoh Syna najlubšeho da nam Bóh.“ Wón, naš Knjez a Zbožnik, je sam za nas Boži najlěpši a najlubši dar. Tak steji w swjatym Pismje: „Tak je Bóh swět lubował, zo je swojeho jeničkeho narodženeho Syna dał, zo bychy wšitcy, kiž do njeho wěrja, zhubjeni njebyli, ale wěčne žiwjenje měli.“ Tak zwisuje dar w Chrystusu z najwjetšim darom, kiž na nas čaka: wěčne žiwjenje. Wěčnosť njemóžemy sebi sami zaslužić, ale budže nam data Jězom Chrysta a jeho droheje zaslužby dla na křižu na Golgaće.

A wěste je, zo je dar třećeho artikla swjaty Duch, tuta wšobinska Boža móc, přez kotruž chce Knjez sam w nas skutkować. A dalše dary, kotrež z toho scěhuj, su cyrkej, křesćanska wosada, Biblija, Bože słowo, wodaće hrěchow. Haj, my smy woprawdže bohaće wobdarjeni! La.

TRABANT řeka tak wjele kaŝ sluŝownik, přećel

Rozpominajmy sej na mojim přećelce swěrnú pomoc TRABANTA-přećela.

22 lět jězdzu po wójnje z awtom. Něšto mało wjac abo mjenje hač 220 000 km sym za tón čas přejezdził. Hdy bych dyrbał tute puće pěši pře-běhać, bych trjebał za to 4 400 dnjow ličo, zo móže čłowjek za džen někak 50 km „nanóŝkować“. Hdy bych sej sobotu a njedzelu měr poprał, bych nimale poľne 17 (sydomnaće) lět po puću był. Što nam tola tajki Trabant do časa zalutuje! Hakle mój posledni předchadnik na Njeswaćidlskej farje, serbski wyši farar Jan Kapler, je awto měł. Před wjac hač 100 lětami drje mějachu fararjo w Njeswaćidle konje, ale tež koň njemóže stajnje zahrabować. Tak smy hnući z dŝakownosću awtu, kotreŝ nas z tajkej spēšnosću po swěće wozy. Je pak awto zawěrnje luta dobrota? Sym ja wjace chwile měł hač moji prjedownicy? Mój Trabant je pilny a chwata jara. Z nim sym hiŝom po horje dele spēšnosć 100 km za hodžinu docpěl. Hdyŝ pak běch na dalokich pućach přeŝ wsy a města a husto zadŝewany přeŝ wobchad na droze, ličach z přeřeznej spēšnosću 50 km za hodžinu. Štoŝ je potajkim za čłowjeka na cyly džen doć puća, to Trabant za jednu jeničku hodžinu přechwata. W swojim spēšnym awće sym cyle wěsće znajmjeńša 4 400 hodžin pře-sedŝal – a nic jenoŝ sedŝo wotpoćował, ale kedŝbliwje z nim jězdził. Ruče je so njezboŝo stało. Mi, Bohu budŝ dŝak, za cyly čas ŝane čěŝke. Běhać a jězdzić – je wŝak dwoje. Před 30 lětami so zeznach w dalokej cuzbje ze zastojnskim bratrom, kotryŝ mi raznje prajeŝe: „Ja po wosadŝe jenoŝ běham abo z busom jězdzu.“ Wón chcyŝe tak wjele kaŝ jenoŝ móŝno kontakta z čłowjekami měć. Pěši móžeŝ koŝdemu přećelne słowo prajić. To z awtom jězdzo nje-móžeŝ. Druhdy wŝak tež awto poskića dobrou skladnosć rozmoľwy. Njezapomnity mi wostanje tamny podawk. Duce do města z daloka muž mi kiwa, zo chce ze mnu sobu jěć. Ja přećo ludŝi sobu bjeru, hdyŝ je někak móŝno. Tuŝ tež tehdom zastach. Spóznawŝi mje so tamny stroŝi, dokelŝ bě hakle před krótkimi dnje-mi na njedobre waŝnje ze mnu řećał. Chcyjo nochyjo dyrbjeŝe ke mni nětko do woza. Wón něšto jakotaŝe, zo bě zamjerzany był, zo bě přenapinany. Ja pak běch wjesoľy, zo mi nětko čeknyć njemóže, a jemu tu wěc hiŝće raz z dobrym měrom rozkladŝech. Přećelnje so rozŝohnowach-moj a běchmoj zaso dobraj přećelej. – Tajke zetkanje w awće wŝak je wuwzaće.

4 400 hodžin sym w awće pře-sedŝal. Wjele časa! Hač w tym njeleŝe wjele skomdy?

4 400 hodžin běch ja na drohach jedyn z tych wjele tysac, kotriŝ ze swojim chwatanjom wšón wobchad wohroŝuju. Hdyŝ ličba awtow tak dale přiběra, njebudŝe na drohach za nje ruma doć. Parkowaniŝća tak a tak hiŝom wjace njedosaħaja. Nic jenoŝ to, ale awta zajědoćuju naŝ powětr. W Njeswaćidlskej wosadŝe

bě so před lětami nimale čěŝke nje-zboŝo stało. Muŝ porjedŝe svoje awto a daŝe motorej chwilu w garaŝi běžeć. Bjezmała by při tym wumrěl. Tak jědojty je pľun, kiŝ nastawa přeŝ bencinowy motor! Na swojich jězbach sym něhdŝe 17 600 litrow bencina přeřjebał. Što sym z tym do jěda do powětra rozpušćał. Zajědoćenje powětra je dŝensa znjeměrno-wacy problem. W japanskim hľownym měsće Tokio dyrbja hustodosć alarmować dla přeštraŝnje zajědoće-neho powětra.

17 600 litrow bencina sym přeřjebał. Kelko milionow, haj miliardow litrow je za jedne lěto po wšem swěće trěbne! Zwotkel telko bencina nabjerjemy? Ze zemje! We wšech kra-

jach za nim pytaja z wulkim abo mjenje wulkim wuspěchom. W poslednich měsacach smy slyŝeli wo zwa-dŝe mjez Grjekskej a Turkowskej dla wolija, za kotrymŝ wobaj stajaj to-ćitej w samsnym morju. Před krótkimi lětami bě bojazna kriza w kapitalistickich krajach, dokelŝ so nje-móŝachu dojednać dla plaćizny za bencin.

Haj, to z tym Trabantom njeje tak čisće jednora wěc. W Nairobi na zeńdŝenju Swětoweje rady cyrkwjow je so doć chutnje wo tajkich problemach řećało. ŝiwjenje čłowjestwa je wohroŝene, a ja sym so na tutym njeskutku 22 lět wobdŝělil – a to hiŝće činju. Nic z prawje dobrym swědomjom. Što so takle njeřjeba-wŝi jězdzi – nic jenoŝ naša mľodŝina ze swojimi mopedami, ale tež dorosćeni! Hač běchu wŝitke moje jězby wuŝitne? Ja so spytam změrować, zo trjebach nowe nazhonje-nja w domiznje a w dalokich krajach, zo bych wo tym přećować móħł, přećnoŝować ze swěťowobra-zami, dŝeći powućować na paćerjach – a do „Pomhaj Bóħ“ pisać. We a za wosadu a jako Serbski superin-tendent sym swój Trabant wjele „trjebał“. Sudŝe wy, hač móŝu před wami a před Bohom ze swojim Trabantom wostać.

To je wěste, zo budŝemy w přećhodŝe zlutniwiŝi być dyrbjeć z bencinom, z wodu, z powětrom, ze wšed-nym chľěbom, z wuhľom, z drastu

a tak dale. Čłowjestwo chwatajcy přiběra, a pokľady zemje woteběraja.

Hač budŝeja naši wnućki po lěće 2000 z Trabantom po swojim nje-wobmjezowanym spodobanju jězdzić móć? Dŝensa to hiŝće móŝemy a budŝemy to čim dlěje móć, čim zlutniwiŝo smy ŝiwi. W.

Nazymske schadŝowanje Krajneje synody sakskej ew.-luth. cyrkwje 16.-20. oktobra 1976

Synoda, to njeje jenoŝ jednora zhromadŝizna. To je zamotwite sobudŝeľo koŝdeho sobustawa při rozsu-dŝenjach, kotreŝ postajeja puć našeje Krajneje cyrkwje a tež Zwjazka ewangelskich cyrkwjow w NDR. Tam so njezhromadŝuju jenoŝ teolo-gojo, ale tež lajkojo ze wŝelakich po-

woľanjow ze wšech kóncow našeje cyrkwje.

Wo čo dŝeŝe w našim poslednim zeńdŝenju wosebje?

Na spoćatku da biskop wujasnjacu rozprawu wo bolostnym podawku w Zeitz (farar Brüsewitz), kotryŝ je w našeje cyrkwi wjele praŝenjow a konfliktow wubudŝil.

Sćehowaca rozprawa da nam pohľadać do pisaneho dŝeľa našeje cyrkwje. My wŝitcy směmy so wje-selić, za njeje so jenoŝ wo čěmno-sćach řećało, ale tež wo wŝelkim ra-dostnym a nadŝije poľnym. Najprje-dy so rozprawa zaběraŝe z diakoniju cyrkwje, to řeķa, kak so cyrkej po Jězusowej woli stara wo čłowjeka. Loni je so mjenje seminarow wot-měťo, hdŝeŝ zo rozpomina a wući, kak starym čłowjekom pomhać. Nětko so wosady bóle staraja, kak móŝe so starym ludŝom pomhać, starobu znjesć. Tak so w jednym mjěŝim měsće w Lipsčanskej wokolinje 50⁰ čłowjekow wopytali, kotriŝ su starŝi hač 70 lět. Poľojca z nich so wob-dŝeľi na rjenje wuhotowanym zeńdŝenju. We wjesnej wosadŝe w Rud-nych horach (Erzgebirge) z 2 000 wosadnymi staj jenoŝ dwaj mjez 200 přeŝ 70 lět starymi sej praktisku po-moc wuprosyľoj.

W Domje diakonisow w Drjeŝdzanach zastupiŝtej dwě mľodej soťe do sluŝby. 200 ŝulerkow zloŝi swój eksa-men za wotħladanje chorych. 23 no-

wych šulerkow zastupi. 62 998 chorým poda so lékarska rada. 2 394 operacijow so sta. W chorowni narodži so 1 458 džěci. Jara nuzne by było, zo by so skónčnje móhla wójska ruina chorownje zaso wutwaric.

Z džakownosću so wuzběhny, zo je džakny wopor młodžiny loni tak wulki był kaž hač dotal hišće ženje. Nuznje trjebamy pomocnikow w młodžinskim džěle kaž tež domy, w kotrychž móhla so naša młodžina schadzować.

Na njedźeli Rogate zeńdze so po cyłej cyrkwi w 74 wosadach na 20 000 žonow.

Wulki zajim je za cyrkwinski dalokostudij. Tak wobdźěli so na nětčišim kursu „Ewangelij za džěci“ 550 wosobow.

Nowy němski přeložk Stareho zakonja po wašnju „Die gute Nachricht“ so přihoťuje a ma w lécu 1978 wuńc.

Na duchownstwo so přihoťuje 249 studentow, mjez nimi 55 žonow. Tež jedyn młody, wobdarjeny Serb je loni ze studijom započal.

Dom diakonow ma 43 šulerjow.

Naša cyrkej drje nima wjele pjenjez, ale tola tak wjele, zo móže wobstać. Za to smy wšitkim wosadnym džakowni, kotřiž ze swojimi dawkami k tomu zwólniwe přinošuja.

Wulke starosće mamy z wuporjedenjom Božich domow. Po dwanaćelětnym džěle móže so swjatki 1976 Michałska cyrkej w Budyšinje zaso poswjećic.

sta za dorosćenych a za džěci, wodźěca;

Italska, hdžež bě zemjerženje: wodźěca;

Rwanda w Africe, hdžež nastawje škody z krupami a zliwkami: medikamenty;

Močambique (Afrika): chirurgiske instrumenty.

Z wulkej šćedriwosću daruje so w našej cyrkwi za Warsšawsku chorownju za džěci.

Misioniski direktor dr. habil. Kimme rozprawješe wo džensnišim misionstwje docyla a wosebje wo džělawosći Lipsčanskeho misionarstwa, kotrež je přeco wuske styki mělo z cyrkwjemi, kotrež nastachu na polach Lipsčanskeho misioniskeho towarstwa. Ze zeńdženja Ekumeniskeje rady cyrkwjow je wušło wjele nowych impulsow. Hłowna zhromadźizna Swětowego zwjazka lutherskich cyrkwjow 1977 budže delegatam našeje cyrkwje dać zeznać cyrkej w Tansania (Afrika).

Hluboko jimaše synodalow wyši krajnocyrkwinski radźičel von Brück ze swojim přednožkom „wo chudych a bohatych“ po ličbach, kiž běchu so w Nairobi podale.

Dwě třeciny wšeho čłowjestwa čerpi z hlodom.

Bohate kraje, kotrež potajkim wučina 1/3 ludstwa, wužiwa

91 % wšěch eksportow,

85 % wšeho wójskeho brónjenja je w jich rukach,

USA maja atomowu móc, kotraž je tak wulka kaž 1 milion tajkich bombow, kajkaž 1945 na Hirošima padny.

Dale so na synodze rěčeše wo křćenicy, wo Božim wotkazanju a wo duchownskim zastojnstwje. Podložk tutech wuradžowanjow běchu dokumenty Swětowej rady cyrkwjow, do kotrejež tež Sakska cyrkej słuša. Naš biskop dr. Hempel je jedyn z 8 člonow eksekutiwneho komiteja.

Wězo je so jednalo wo problemach našeje cyrkwje. Financny plan na léto 1977 je so wobzamknył. Do wustawy našeje cyrkwje je so zasunulo, za móže biskop w dorozumjenju z cyrkwiskim wjednistwom sej zastupnika powołać.

Ja dyrbjal wam tež hišće rozprawjeć wo wulkim džěle, kiž je synoda dokonjeć dyrbjala. Tutej 20. synodze je so hač dotal zapodało na 700 pisnow, z kotrymiž mějachmy so hustosć hač do pózdńeje nocy zaběrać.

Kurt Hladki (Lattke) z Přiwćic, serbski synodala

„Sylwester“ abo „Čumpata kruwa“ Hra Němsko-Serbskeho ludowego dźiwadła

„Sylwester“ rěka prodrustwownik, kiž je hłowna wosoba w komediji čěskeho awtora Jana Jileka. A do wrótnych idejow tutoho nježenjena — jeho četa Sojkowa w domje hospodari — słuša, čumpate kruwy zhotowić, nic čumpate konje, kaž naše džěci maja abo mějachu. Ja chcu zjawnje prajić: Cyle po mojich začuću njebě tuta hra. K tomu měješe po mojich zdaću přewjele njerealnosćow, na přikład zo chce Sylwester tak rady „mać“ być a maćerne kursy wopytuje. A tamna pjana lékarka, kiž so wopije ze slowkowcom (sliwowicu) a potom njekontrolowane atesty podpisa! Hač to njeje trochu přečiwu powołanskej česći lékarki našeho časa? Haj, ja wěm, to cyle chcye być komedija. A awtor chce wšelake wěrnosće wuprajić z komedialnymi srědkami. Tak chce Sylwester, kiž zda čětro zawjerčany čłowjek być, na swoje wašnje wojować přečiwu wšemu egoizmje, kotryž namaka w swojej wokolinje. Přejara

Park w Njeswaćidle

Naše pjenjezy, kotrež składujemy za hlódných na zemi (Brot für die Welt), su wjele čłowjekam po wšěm swěće pomhać móhla.

Dary dóstachu:

Libanon: 6 tonow sucheho mloka, wodźěca, medikamenty!

Socialistiska republika Vietnam: 15 000 wodźěcaw; medikamenty so přihoťuja;

Afganistan, hdžež bě čězke zemjerženje: medikamenty a lékarski grat;

Indoneska: grat a wuhotowanje za chorownju;

Jordaniska: dary za syroty w šuli Theodora Schnellera;

Filipiny, hdžež nastawje wulka nuza z powodženjom: medikamenty, dra-

98 % slědženja a wuwijanja, 87 % swětoweje produkcije so w nich přetrjeba,

78 % kupnych hnojidlow,

94 % aluminija,

94 % kopora.

W poslednich 10 lětach je so za atomowe brónjenje wudało 8 000 miliardow hriwnow. Za wšědný chlěb w samsnym času je so trjebało 420 miliardow hriwnow. Potajkim nimalo dwójce tak wjele, kaž čłowjestwo za zežiwjenje trjeba, je so za atomowe brónjenje přetrjebało. W bohatych krajach so kóždě léto na 35 000 centnarjow chlěba bjezdžak přeč mjeta. Hlubina mjez bohatymi a chudymi dale přiběra!

Jandžel džeše: Ja připowědam wam wjeselo!

Same słowo hody dawa wočam našich džěci tak nimoměry rjenje so blyšćić. Kóžde lěto znowa! Wutroba pukoce spěšnišo z tajnymi, zważliwymi přecemi. Tak su zanurjene do svojich nadžije poŕnych sonow, kaž bychy hižom dopjelnjene byle.

Hody! — Swět je wjetši, rjenjej, wosrjedž zymy ćopliši. To njewučinja jenož swěčki a dary za pjenjezy kupjene. Wěrcé mi: To su słowa lubosće našeho Boha, kiž klinča we wšěch rěčach po wšěch krajach do wšěch domow a swójbow — do wutroby tež najhubjeńšeho ćłowjeka.

Tuta holčka dožiwi hišće elementarnu wjesołosć a sej zwěri, ju tež pokazać. Nam je tajka wjesołosć drohotna, dokelž je mjez nami žadna. My za njej pytamy a sej ju hustołosć wužadamy, tutu wozbožacu, tutu zhubjenu wjesołosć. Z kraja džěci nam wona kiwa. My ju jim popřewamy — abo tež nic. Wjeseli ćłowjekojo nas dopominaja na našu chudobu, našu maļu wutrobu a na naše wšelake komplekxy.

My wšak mamy wšitcy swoje nazonjenja, kotrež zabyć njemóžemy a tež nochcemy, ale dale nam wone njepomhaja. Wone nas haća, zo znutřkownje wochudžamy. Mnozy ćěkaja hođam wysoko na hory do bawdow do zymskich wjeselow. Kóžde lěto znowa tele hody — to je jim přewjele. Jim, haj, nic pak džěcom! Bóh lubuje swět, a džěci móža jón tež hišće lubo měc. To je jich bohatstwo. Bóh sćele swojeho Syna do tutoho swěta z wjesołym připowědanjom lubosće. Džěci maja wutrobu za tajku radostnu lubosć.

Wěsće hišće, kak džěci haruju k fararjej chwatachu, zo bychy potom na hodowniče hodownu stawiznu na swoje džěcace wašnje předstajili? Kak spěwajo dom džěchu? Doma wozbožene a wozbožace wyskanje,

hrajkanje a sonjenje. To wšo so tak prawje do Bethlehema hođi. To je wobraz za Jězusowe słowo: Jich buďže njebjeske kralstwo.

Wjesołosć džěci bě a je mi přeco dosć wažna. Najskerje wšak tež džěco začuwa, zo je Boži swět wobšěrniši hač wšě hodowne hrajk, wšo

ćłowjeske hodowne přecowanje a hodowna sentimentalnosć.

Tuta holčka so wjeseli, dokelž je wšo tak krasne. Wona hišće ničo njewě w tym, zo je Bóh swět lubował a swojeho Syna nam posłał. Snano pak wona wjele wjace začuwa, hač my wěmy. P. W.

pytaja po jeho zdaću ćłowjekojo jenož to swoje. (Njestej tež w bibliji: „Lubosć njepyta to swoje!“)

Tak měješe cyla hra swoje chutne a wjesole momenty. Wězo móžeše so z wutroby smjeć wšelakim wrótnosćam! To sluša do prawjeje komedije! A zo cyle tak derje skutkowaše, ležeše na tym, zo su naši serbscy dźiwadźelnicy wuběrnje hrali, wosebje w přerim a druhim jednanju. (Třeći akt měješe wěste slabosće. Na žadyn pad njeběše wón wyšina, w kotrež so wšo na rozrisanje měri!) Runje hrajerjej mjenowaneju rolow njeměještaj lochki nadawk. Marka Šramina a Měrcin Stodenk staj jón wulkotnje dokonjaloj. Tež dalši hrajerjo su z dobrum předstajenjom tutej komediji k wuspěchej dopomhali.

La.

Dalši přeložk Noweho testamenta do afriskeje rěče. Frýdis Nordbustadova, norweská misionarka w Africe, je po dołholětnym džěle z pomocu afriskich sobudźelaćerjow Nowy zakon dopřeložila do rěče iraqw. Z přeložkom je tutón lud dostał swoje pismowstwo. Do toho njeběše ani

słownika ani gramatiki w tutej rěči. Přeloženy Nowy zakon je wudało Norweskke bibliske towarstwo.

Kostnické Jiskry 1976

Z wosadow Přeprošenje na „Serbske ewangelske blido“

Zawěsće je někotryžkuli mjez ewangelskimi Serbami a tak nadžijomnje tež mjez ćitarjami tutoho čisla — tak někak w starobje mjez 20 a 50 lět —, kotryž so zajimuje za žiwjenje našich serbskich ewangelskich wosadow, za jich zwiski mjez sobu a wuwice wjerškow wosadneho žiwjenja, kaž je to na příklad Serbski ewangelski cyrkwinski džen; kotryž by so rady jónu wušo a dokładnišo ze serbskimi stawiznami abo ze serbskej ewangelskej tradiciju zaběrał abo kotryž, dokelž nima k tomu w powołanju a druhdy tež w swójby skladnosć, by rady jónu z druhimi cyle jednorje serbowal.

Skladnosć namakaće při „Serbskim ewangelskim blidze“ — a to cyle w takrjec „přiwatnej atmosferje“.

Prěnje zetkanje, wotmyslene jako přihotowanski wječor, je so w oktobrje na Rakečanskej farje wotměł. Byrnjež bě ličba wobdźělnikow hišće mała, bě tola wotběh tutoho wječora za wšěch spokojacy a zwjeselacy. Tući, kotřiž so přerim raz zetkachu, so na kóždy pad zaso pjak, 14. januara 1977, w 19.00 hođz, na Rakečanskej farje widža. Wy druzy, kotřiž maće tež zajim, sće wutrobnje přeprošeni. Jelizo maće hišće prašenja, tak zawońće na farje w Hrodzišću abo w Rakecach. Na kóždy pad mnozy hišće wosobinske přeprošenje dostanu. Wotmołwće prošu, dokelž wolóži to přihotowanje wječorka. Štóz wšak přeprošenje njedostanje, ale tola so jako mlody ewangelski Serb ćuje a by tež rady přišo, je lubje witany.

A hišće něšto: Hdyž chcemy na starobne mjezy keďžbować, tak pak njeje powołanje na žadyn pad někak za wobdźělenje rozsudne. Wočakujemy jenož zajim, wolu a — dobry nahlad, tak kaž so to za „Serbskim blidom“ sluša. H.

Njeswačidło. Na poslednje skótné wiki bě so 245 howjadow, 70 béhawkow a 210 prosatow na předań přiwjezlo. Kupowanje srěńjo džěše.
Serbske Nowiny 1911

Budyšin-Michalska wosada: Předposlednja njedźela w cyrkwiniskim léće, 14. 11. 1976, bě za nas wuznamny dzeń. Prof. Jiří Reinberger z Prahi hraješe na našich nowych piščelach kompozicije starých čěskich mištrow, Bohuslava Mateja Černohorskeho (1648–1742), Jana Cacha (1699–1773), Josefa Segera (1716–1782) a Antonína Rejchi, a tež Němcow Jana Pachelbela (1653–1706) a Jana Sebastianu Bacha (1685–1750).

Jiří Reinberger je nam Serbam znaty jako wučer našeje zemrěteje a njezapomniteje wuměłce na piščelach Lubiny Rawpoweje-Holanec. Wón je daloko po swěće slawny jako mišter na piščelach, jako wědomostnik na polu hudźby, jako wěcywustojny na piščele, jako wučer, a to nic jenož jako profesor na Praskej akademiji wuměłstwa. Na jeho štyrnaćednjowskich kursach w Praze a w Zürichu (Šwicarska) wobdźěluje so wjele wukrajnych hudźbnikow. Při tym poda- wa swoje powučěnja w čěskej, francoskej a němskej rěči. Kantor Baumann Budysko-Michalskeje wosady, wot kotrehož mamy tutu rozprawu, bě so tež raz na tajkim kursu wobdźělił a spomina z wulkej džakownosću na njón.

Tuž je bjez dźiwa, zo bě so w Michalskej cyrkwi nahladna ličba (250–300) připoslušarjow na koncert prof Reinbergera zešlo. Mjez zhromadženymi bě wjele wěcywustojnych, předewšěm naši kantorjo ze susodnych městow, kotřiž chcychu wuknyć wot slawneho wuměłca. Hudźbnicy wobdźiwachu, kak móžeše Praski hósć na našich piščelach wuběrnje registro- wać. To běše pisana, barbojta mu- zika! Kak cunjo, kak synje, kak li- boznje a kak chutnje móžeja naše piščele klinčeć!

My smy džakowni, zo je nam organist z wulkeho swěta hodžinu znutřkowneho wokřewjenja wobradźil ze swojim dokonjanym hraćom. Prof. Jiří Reinberger je so w Brnje 1914 narodźił. Wón je w Brnje, w Praze a w Lipsku studował. Hdyž su

mjezynarodne wubědźowanja mjez piščelehrajerjemi, tak wón husto sluša do komiteja, kiž ma čězki nadawk, hraće wobdźělnikow posudźować.

Serbske Bože služby w hodowniku 1976

5. 12. – 2. adwent

Budestecy: 14 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (farar Feustel-Minakałski)

Bukeycy: 14.30 hodź. serbske Bože wotkazanje (wosadny farar Gerat Lazar)

Budyšin – Michalska wosada: 8.30 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (wosadny farar Pawoł Albert)
Minakał: 8.30 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (wosadny farar Feustel)

Njeswačidło: 8.30 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (Serbski superintendent Wirth)

12. 12. – 3. adwent

Bart: 8.30 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (farar Siegfried Albert-Hrodžišćanski)

Čorny Chołmc: 10 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (farar Richard Šołta-Wojerowski)

Bukeycy: 9 hodź. serbske kemše (wosadny farar Gerat Lazar)

19. 12. – 4. adwent

Budyšin: 10 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (Serbski superintendent Wirth)

Hodžij: 9 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (farar Bauer-Husćanski)

Huska: 16 hodź. serbske kemše (wosadny farar Bauer)

Poršicy: 8.30 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (Serbski superintendent Wirth)

25. 12. – 1. dzeń hód

Bukeycy: 8.30 hodź. serbske kemše (wosadny farar Gerat Lazar)

Hrodžišćo: 8.30 hodź. serbske kemše (wosadny farar Siegfried Albert)

Minakał: 8.30 hodź. serbske kemše (wosadny farar Feustel)

Njeswačidło: 8.30 hodź. serbske kemše (Serbski superintendent Wirth)

26. 12. – 2. dzeń hód

Budyšin – Michalska wosada: 8.30 hodź. serbske kemše (wosadny farar Pawoł Albert)

Rakecy: 8.30 hodź. serbske kemše (Serbski superintendent Wirth)

Wojerecy: 10.30 hodź. serbske kemše (farar Richard Šołta)

Nowe léto 1977

Njeswačidło: 8.30 hodź. serbske kemše (Serbski superintendent Wirth)

2. 1. 1977

Budestecy: 9.30 hodź. serbske kemše z Božim wotkazanjom (Serbski superintendent Wirth)

Dary za „Pomhaj Bóh“ nam přepodachu w běhu tutoho léta:

Šćě. z Bu. 50,— hr, Wu. z Ko. 50,— hr, Še. z Ra. 100,— hr, Rö. a Wo. z Wu. 100,— hr, Ba. z Oh. 50,— hr, Dr. Cy. ze Zh. 100,— hr, Kr. z Le. 20,— hr, Gr. z Cha. 100,— hr, Bě. z Pl. 20,— hr., Dr. Wi. z Bu. 50,— hr, Na. ze Zw. 25,— hr, Fr. z Bi. 20,— hr, Kr. z Bu. 30,— hr, Le. z Bu. 50,— hr, bjez mjena 20,— hr, bjez mjena 20,— hr, Ur. z Ła. 20,— hr, Dr. Ei. z Bo. 1 000,— hr, Mi. z Hó. 20,— hr, No. z Dr. 20,— hr, Waj. z Mni. 50,— hr

Zaplać Bóh luby Knjez wšitkim šćedriwym darićelam!

Hodowny kěrluš

kaž so namaka w „Pomhaj Bóh“, 1935, č. 49

(po hłosu

„Budź chwalba Bohu samemu“).

So hodow swěto rozšěrja

nam z Boha po wšěm swěće,
tuž hodowny spěw klinčeć ma
tež nětk we každej hěće!
Swěć, slónčko, krasnosć njebjeska,
njeh pruhi twoje wohřeja
wšě wutroby, wšě duše!

Ow Jězu, luby Zbožniko,

so narodź we mni z nowoh.
mje wozbožuj, čin z bóžneho.
Twój narod, twoje słowo
mi pomhaj k nowom narodej,
wjedź mje do hěty njebjeskej,
mój drohi Wumóžniko!

Nětk wjeseli so křesćanstwo

we Tebi, swětny Božo!
Nam narodźil je Zbožnik so,
je naše wěčne zbožo
Haj krasnosć Syna Božeho
wšěm wumóženym blyšći so
kaž tu, tak w njebju wěčnje!

J. W.

Nowe bankowe čisło Serbskeje superintendury:

4962 – 30 – 110

Telefon Serbskeje superintendury:

Budyšin 4 77 88

W zańdženym nalěcu nažiwichu tysacy ludźi rjany festiwal serbskeje kultury w Budyšinje

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadźa jonkróć za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjadowe Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamóžity redaktor: Serbski superintendent na wusł. Gerhard Wirth w Budyšinje-Trělanach. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Čisć: Nowa Doba, čisćernja Domowiny (III-4-2163)